

הוכן ע"י כולל עיון הדף

1

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

קידושין דף יד.

אלו קנינים מועילים ביבמה ומנין?

מועיל בה	אין מועיל	
ביאה - "יבמה יבוא עליה" וגו'	כסף ושטר - "ויבמה" ¹	היבמה נקנית
חליצה - "בישראל בית חלוץ הנעל" ² מיתת היבם - ק"ו מאשת איש	גט - בהו"א: "ככה" לעיכובא ³ למסקנא: "הנעל" - ולא דבר אחר ⁴	קונה את עצמה

קידושין דף יד:

מנין שעבדים דלהלן נקנים בכסף?

בכסף	
"מכסף מקנתו"	עבד עברי הנמכר לעכו"ם
"והפדה" - שמגרעת בפדיונה ⁵	אמה עבריה
מקיש עברי לעבריה ⁶	עבד עברי הנמכר ע"י ב"ד לישראל
לר' אלעזר: ילפינן בגז"ש "שכיר" "שכיר" ⁷ למאן דלא יליף: ילפינן ממוכר עצמו לעכו"ם ⁸	עבד עברי המוכר עצמו

¹ ומזה ילפינן שדוקא ביאה גומרת בה אבל אין כסף ושטר גומרים בה. אכן תקנו חכמים שיעשה בה קידושי מאמר בכסף ובשטר. והגם דבעינן להאי קרא ללמד שיכול היבם ליבמה בעל כרחו, מ"מ שמעינן תרתי מדלא כתיב "ויבם" וכתב "ויבמה".

² ודרשינן דכיון שחלץ בה (-לה) נעל הותרה לבא לכל בית בישראל. והגם שתיבת "בישראל" נצרכת ללמד שצריך לעשות את החליצה דוקא בב"ד של ישראל ולא בב"ד של גרים, מ"מ תרי "בישראל" כתיבי.

³ פי', מדכתיב גבי יבמה (דברים כה: ט) "ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו", ופירות תיבת "ככה" הוא עיכובא, לומר שרק במה שנתחדש בה חליצה היא ניתרת ולא תלמד ק"ו להתירה גם בגט. ודחתה הגמ', שמצינו ביוה"כ דכתיב ביה "ככה" ובכל אופן היינו לומדים ק"ו אלמלא דאיכא מיעוטא אחרינא.

⁴ פי', מדכתיב בה ביבמה (שם: י) "בית חלוץ הנעל", ותיבת "נעל" מיותרת לדרשא ללמד "נעל אין מידי אחרינא לא". והגם שבעינן לדרשת "נעל" לרבות דלא בעינן דוקא נעלו של היבם אלא גם נעל של כל אדם מועילה, ותירצה הגמ' מזה שכתב "הנעל" בה' שמעינן תרתי.

⁵ דהיינו מהכסף שהיא נקנית בו מגרע האדון ומסייע בפדיונה, שלא צריכה לשלם לו כל הכסף ששילם בקנייתה, אלא מגרעים ממנו מה שעבדה לו כבר.

⁶ דבלא היקש אי אפשר ללמוד מעבריה, דיש לדחות מה לאמה שכן מתקדשת בכסף לכן נקנית בכסף, אבל ע"ע לא. ולכן לומדים מההיקש דכתיב (דברים טו: יב) "כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה" - מקיש עברי לעבריה. אכן פסוק זה מדבר דוקא במכרוהו ב"ד בגניבתו, דכך לשון הפסוק "כי ימכר" - ע"י אחרים, ולכן בזה יש"ל שנקנה בכסף ולא בחזקה, הואיל ויש בו צד קולא שנמכר בעל כרחו, אולם גבי מוכר עצמו שאין את הקולא הזו שאחרים יכולים למכור אותו, אותו אי אפשר ללמוד מכאן.

⁷ פי', כתיב במוכר עצמו (ויקרא כה: לט) "כי ימוך אחיך ונמכר וגו'. כשכיר כתושב יהיה עמך", וכתב במכרוהו ב"ד היינו בפרשת כי ימכר (דברים טו: יח) "כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים", ומגז"ש זו לומדים כמו שמכרוהו ב"ד נקנה בכסף כך מוכר עצמו.

⁸ דכתיב בפרשת מוכר עצמו לעכו"ם (ויקרא כה: מז) "וכי תשיג יד גר ותושב" וגו', ו' מוסיף על ענין ראשון האמור קודם - דהיינו מוכר עצמו לישראל, וילפינן כמו שמוכר עצמו לעכו"ם נקנה בכסף - כך מוכר עצמו לישראל.